

CONSILIUL EUROPEI
COMITETUL MINISTRILOR
Recomandarea No. R (2000) 10
A Comitetului Ministrilor Statelor Membre
privind codurile de conduita pentru functionarii publici
Adoptata de Comitetul Ministrilor

La 11 mai 2000 la a 106-a sesiune a sa

Comitetul Miniştrilor, în conformitate cu articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei,
Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o unitate mai mare între
membrii săi;

Considerând că administraţiile publice joacă un rol esenţial în societăţile democratice şi
că ele trebuie să aibă la dispoziţie un personal corespunzător pentru a îndeplini în mod
convenabil sarcinile care le sunt încredinţate;

Considerând că funcţionarii publici sunt elementul cheie al administraţiei publice, că au
îndatoriri şi obligaţii specifice, şi că trebuie să posede calificările necesare şi să dispună de un
cadru juridic şi material corespunzător pentru a putea să se achite de sarcinile lor într-un mod
adecvat;

Convinşi că corupţia reprezintă o ameninţare serioasă împotriva statului de drept, a
democraţiei, a drepturilor omului, a echităţii şi justiţiei sociale; că ea împiedică dezvoltarea
economică, pune în pericol stabilitatea instituţiilor democratice şi a fundamentelor morale ale
societăţii;

Având în vedere recomandările Conferinţelor a 19-a şi a 21-a a miniştrilor europeni ai
Justiţiei (La Valette, 1994, şi respectiv Praga, 1997);

Având în vedere Programul de acţiune contra corupţiei adoptat de Comitetul Miniştrilor în
1996;

Având în vedere Recomandarea Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei no. R(81)
19 privind accesul la informaţie deţinut de autorităţile publice;

Având în vedere Recomandarea Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei no.
R(2000) 6 privind statutul funcţionarilor publici din Europa;

Conform Declaraţiei finale şi Planului de acţiuni adoptate de şefii de stat şi de guvern din
Consiliul Europei la cea de a 2-a întâlnire la vârf care s-a ţinut la Strasbourg, în zilele de 10 şi
11 octombrie 1997;

Reamintind în acest context importanţa participării statelor ne-membre la activităţile
Consiliului Europei privind corupţia şi salutând contribuţia lor valoroasă la implementarea
Programului de acţiuni împotriva corupţiei;

Având în vedere Rezoluţia (97) 24 referitoare la cele 20 de principii directe în lupta
contra corupţiei;

Având în vedere Rezoluțiile (98) 7 și (99) 5 privind autorizarea și respectiv adoptarea Acordului parțial lărgit care stabilește “Grupul de State contra corupției – GRECO”, instituție care are ca scop îmbunătățirea capacității membrilor săi de a lupta contra corupției prin vegherea asupra punerii în practică a angajamentelor lor în acest domeniu;

Convinși că sensibilizarea opiniei publice și promovarea valorilor etice constituie mijloace importante pentru prevenirea corupției;

Recomandăm guvernelor Statelor membre să promoveze, respectând legislația națională și principiile care guvernează administrația publică, adoptarea unor coduri naționale de conduită pentru funcționarii publici inspirându-se din Codul model de conduită pentru funcționarii publici anexat la prezenta Recomandare; și

Însărcinează “Grupul Statelor contra corupției - GRECO” de a urmări punerea în practică a acestei Recomandări.

Anexa la Recomandarea no. R (2000)

COD MODEL DE CONDUITĂ PENTRU FUNCȚIONARII PUBLICI

Interpretare și aplicare

Articolul 1

1. Prezentul cod se aplică tuturor funcționarilor publici.
2. Pentru obiectivul acestui cod, termenul de “funcționar public” înseamnă orice persoană în serviciul unei autorități publice.
3. Dispozițiile prezentului cod pot fi deasemenea aplicate oricărei persoane în serviciul unor instituții private care efectuează servicii publice.
4. Dispozițiile prezentului cod nu includ reprezentanții publici aleși, membrii guvernului și nici persoanele care exercită funcții juridice.

Articolul 2

1. Din momentul intrării în vigoare a acestui cod, administrația publică are datoria de a informa funcționarii publici asupra dispozițiilor acestuia.
2. Acest cod va face parte din condițiile de muncă ale funcționarilor publici din momentul în care ei au certificat că au luat cunoștință de el.
3. Fiecare funcționar public este dator să ia toate măsurile necesare pentru a fi în conformitate cu dispozițiile acestui cod.

Articolul 3 – Obiectul codului

Finalitatea acestui cod constă în precizarea regulilor privind integritatea și conduita pe care funcționarii publici trebuie să le respecte, în a-i ajuta să respecte aceste norme și de a informa publicul asupra conduitei la care acesta este îndreptățit să se aștepte din partea funcționarilor publici.

Principii generale

Articolul 4

1. Funcționarul public trebuie să se achite de toate îndatoririle sale în respectul legii, a instrucțiunilor legale și a regulilor deontologice referitoare la funcțiile sale.
2. Funcționarul public acționează de o manieră politică neutră și astfel încât să nu contracareze politicile, deciziile sau acțiunile legitime ale autorităților publice.

Articolul 5

1. Funcționarul public are datoria de a servi în mod loial autoritățile naționale, locale sau regionale constituite conform legii.
2. Funcționarul public este îndemnat să fie cinstit, imparțial și eficient, să-și îndeplinească îndatoririle sale la cel mai înalt nivel de capacitate al său, cu competență, echitate și înțelegere, neluând în considerare decât interesul public și circumstanțele pertinente ale problemei.
3. Funcționarul public trebuie să fie curtenitor în relația cu cetățenii pe care îi servește, precum și în relațiile sale cu superiorii, colegii și subordonații.

Articolul 6

1. În exercitarea funcțiilor sale, funcționarul public nu trebuie să acționeze în mod arbitrar în detrimentul niciunei persoane, grup de persoane sau entități, oricare ar fi ele, și trebuie să țină cont de drepturile, obligațiile și interesele legitime ale celorlalți.

Articolul 7

În procesul de luare a deciziilor, funcționarul public trebuie să acționeze conform cu legea și să-și exercite puterea sa de apreciere în mod imparțial, ținând cont numai de circumstanțele pertinente.

Articolul 8

1. Funcționarul public trebuie să evite ca interesele sale personale să intre în conflict cu funcțiile sale publice. Cade în responsabilitatea sa să evite asemenea conflicte, indiferent dacă sunt reale, potențiale sau aparente.

2. În nici un caz, funcționarul public nu va accepta avantaje necuvenite prin poziția sa oficială, în interesul său personal.

Articolul 9

Funcționarul public are întotdeauna datoria de a se comporta astfel încât să păstreze și să întărească încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea autorităților publice.

Articolul 10

Funcționarul public este răspunzător în fața superiorului său ierarhic imediat, cu excepția unor dispoziții contrare ale legii.

Articolul 11

Ținând cont în mod corect de dreptul de acces la informațiile oficiale, funcționarul public trebuie să trateze în mod adecvat, cu toată confidențialitatea necesară, toate informațiile și toate documentele obținute în exercitarea, sau cu ocazia exercitării funcțiilor sale.

Articolul 12 - Raportarea

1. Funcționarul public care consideră că i se cere să acționeze într-un mod ilegal, imoral sau contrar eticii, putând să provoace încălcarea jurământului sau care este în contradicție în oricare alt mod cu prezentul cod, trebuie să semnaleze acest fapt conform legii.
2. Funcționarul public trebuie să semnaleze autorităților competente, conform legii, orice violare a prezentului cod de către alți funcționari publici despre care el sau ea au aflat
3. Funcționarul public care a semnalat autorităților competente, conform legii, un caz precum cel prevăzut de mai sus, și care consideră că răspunsul nu este satisfăcător, poate să informeze acest lucru în scris sefului răspunzător de funcția publică.
4. Atunci când un caz nu poate fi rezolvat de o manieră acceptabilă pentru funcționarul în cauză prin procedurile și căile de recurs prevăzute de legislația privind funcția publică, funcționarul trebuie să execute instrucțiunile legale pe care el sau ea le-a primit.
5. Funcționarul public trebuie să semnaleze autorităților competente orice dovadă, afirmație sau bănuială de activitate ilegală sau criminală privind funcția publică despre care el sau ea are cunoștință în sau cu ocazia exercitării funcțiilor sale. Ancheta asupra faptelor raportate revine autorităților competente.
6. Administrația publică trebuie să vegheze ca funcționarul public care semnalează un caz prevăzut aici mai sus în baza unor bănuieli rezonabile și de bună credință să nu sufere nici un prejudiciu.

Articolul 13 – Conflictul de interese

1. Conflictul de interese se naște în situația în care un funcționar public are un interes personal de natura să influențeze sau să pară a influența exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor sale oficiale.
2. Interesul personal al funcționarului public cuprinde orice avantaj pentru el însuși sau ea însăși sau în favoarea familiei sale, a părinților, prietenilor sau persoanelor apropiate, sau a persoanelor sau organizațiilor cu care el sau ea au avut relații de afaceri sau politice. El cuprinde de asemenea orice obligație financiară sau civilă la care este constrâns funcționarul public.
3. Ținând cont ca funcționarul este singurul care poate să știe dacă el sau ea se află în această situație, există obligația personală:
 - să fie atent la orice conflict de interese real sau potențial;
 - să ia măsuri pentru a evita un asemenea conflict;
 - să informeze superiorul său ierarhic despre orice conflict de interese din momentul în care a luat cunoștință de acesta;
 - de a se conforma la orice decizie finală care îi pretinde să se retragă din situația în care el sau ea se găsesc sau să renunțe la avantajul care afla la originea conflictului.
4. Atunci când i se cere, funcționarul public trebuie să declare dacă el sau ea au sau nu au un conflict de interese.
5. Orice conflict de interese declarat de către un candidat la administrație sau la un nou post în funcția publică trebuie rezolvat înainte de numire.

Articolul 14 – Declararea intereselor

Funcționarul public care ocupă o poziție în care interesele sale personale sau private ar putea fi afectate de către îndatoririle sale oficiale, trebuie să declare conform legii, din momentul numirii sale, apoi la intervale regulate și atunci când are loc orice schimbare a situației, care este natura și dimensiunea acestor interese.

Articolul 15 – Interese exterioare incompatibile

1. Funcționarul public nu are dreptul să se ocupe de nici o activitate sau tranzacție și nici să ocupe vreun post sau funcție, remunerată sau nu, incompatibilă cu buna exercitare a funcțiilor sale publice sau care aduce prejudiciu acestora. Atunci când nu-i este clar dacă o activitate este compatibilă, el sau ea trebuie să ceară părerea superiorului.

2. Sub rezerva legislației aplicabile, funcționarul public este dator să informeze și să obțină aprobarea angajatorului său în funcția publică înainte de a exercita anumite activități, remunerate sau nu, sau de a accepta anumite posturi sau funcții, oricare ar fi ele, exterioare postului său în cadrul funcției publice.
3. Funcționarul public trebuie să se conformeze oricărei obligații legale de declarare a filiației sau apartenenței la organizații susceptibile de a dăuna funcției sale sau buneii practici a funcționarilor sale ca agent public.

Articolul 16 – Activitatea politica sau publica

1. Supus condiției respectării drepturilor fundamentale și constituționale, funcționarul public trebuie să vegheze ca participarea sa la activități politice sau implicarea sa în dezbateri publice sau politice să nu altereze încrederea publicului, sau a celor care l-au angajat, referitor la capacitatea sa de a se achita de misiunea sa cu imparțialitate și loialitate.
2. În exercitarea funcțiilor sale, funcționarul public nu trebuie să ofere ocazia utilizării sale în scopuri politice partizane.
3. Funcționarul public trebuie să se conformeze oricărei restricții impuse conform cu legea anumitor categorii de funcționari publici în ce privește exercitarea unei activități politice datorate poziției lor sau naturii funcțiilor lor.

Articolul 17 – Protejarea vietii private a funcționarilor publici

Trebuie luate toate măsurile necesare pentru ca viața privată a funcționarului public să fie respectată în mod corespunzător; în consecință, declarațiile prevăzute de prezentul cod trebuie să rămână confidențiale, cu excepția unor dispoziții contrare ale legii.

Articolul 18 – Cadouri

1. Funcționarul public nu trebuie nici să solicite nici să accepte cadouri, favoruri, invitații sau orice alt avantaj care îi este destinat lui sau familiei sale, părinților săi sau prietenilor apropiați, sau unor persoane sau organizații cu care funcționarul public are sau a avut relații de afaceri sau politice, care pot influența imparțialitatea cu care el sau ea își exercita funcțiile sale sau pot constitui sau par a constitui o recompensa în raport cu funcțiile sale. Aceasta nu include ospitalitatea convențională și nici cadourile minore.
2. Atunci când funcționarul public, el sau ea, nu știe dacă poate accepta un cadou sau o ospitalitate, el sau ea trebuie să ceară părerea superiorilor săi ierarhici.

Articolul 19 – Reacția la oferirea unor avantaje nedatorate

Daca funcționarul public se află în situația de a i se propune un avantaj nedatorat, el sau ea trebuie să ia măsurile urmatoare astfel încât să-și asigure protecția:

- să refuze avantajul nedatorat; nu este necesar să-l accepte în scopul de a-l utiliza ca probă;
- să încerce să identifice persoana care a făcut oferta;
- să evite contactele prelungite, cu toate că cunoașterea motivului ofertei ar putea să-i fie utilă într-o depoziție;
- în cazul în care cadoul nu poate fi nici refuzat nici înapoiat expeditorului, el trebuie păstrat manipulându-l cât mai puțin posibil;
- să încerce să aibă martori, de exemplu colegi care lucrează în apropiere;
- să redacteze cele mai bune detalii sau relatari scrise despre aceasta tentativă, de preferință într-un registru oficial;
- să semnaleze imediat ce este posibil această tentativă către superiorul său ierarhic sau direct la autoritățile competente în materie de aplicare a legii;
- să continue să lucreze normal, în special la lucrarea în legătură cu care avantajul nedatorat a fost oferit.

Articolul 20 – Vulnerabilitatea la influența altora

Funcționarul public nu trebuie să se lase pus sau să pară că a fost pus într-o situație care să-l oblige să acorde în schimb o favoare unei persoane sau unei entități oricare ar fi ea. De asemenea, comportamentul său, atât public, cât și privat, nu trebuie să-l facă, pe el sau pe ea, vulnerabil la influența nepotrivită a altuia.

Articolul 21 – Abuzuri în poziția sa oficială.

Funcționarul public nu trebuie să ofere avantaje legate în nici un mod de situația sa de funcționar public, atât timp cât nu a fost autorizat în mod legal.

1. Funcționarul public nu trebuie să încerce să influențeze în scopuri private nici o persoană sau entitate oricare ar fi aceasta, inclusiv alți funcționari publici, folosindu-se de poziția sa oficială, sau propunându-le acestora avantaje personale.

Articolul 22 – Informații deținute de autoritățile publice

1. Ținând cont de cadrul general al legislației naționale privind accesul la informațiile deținute de autoritățile publice, funcționarul public nu va comunica informații decât în respectul reglementărilor și exigențelor aplicabile autorității angajatoare.
2. Funcționarul public trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru a garanta securitatea și confidențialitatea informațiilor care sunt în responsabilitatea sa sau despre care el sau ea au cunoștință.

3. Funcționarul public nu trebuie să caute să aibă acces la informațiile care nu-i sunt atribuite lui sau ei. Nu-l este permis funcționarul public să utilizeze în mod neadecvat informații pe care el sau ea le pot obține în sau cu ocazia exercitării funcțiilor sale.
4. De asemenea, funcționarul public nu trebuie să procedeze la reținerea de informații oficiale care pot fi sau vor deveni în mod legitim transmise public, și nici să difuzeze informații pe care el sau ea le știe sau are motive rezonabile să creadă că sunt inexacte sau înșelătoare.

Articolul 23 – Resurse publice și oficiale

În exercitarea puterii sale discreționare, funcționarul public trebuie să vegheze ca, pe de o parte personalul și pe de alta parte bunurile, instalațiile, serviciile și resursele financiare care îi sunt încredințate să fie administrate și utilizate în mod util, eficient și economic. Acestea nu trebuie să fie utilizate în scopuri private, cu excepția cazurilor când există autorizație conformă cu legea.

Articolul 24 – Verificarea integrității

1. Funcționarul public care are responsabilități în ce privește recrutarea, promovarea sau numirea trebuie să vegheze la faptul că verificările corespunzătoare privind integritatea candidatului să fi fost efectuate conform legii.
2. Dacă, drept urmare a acestor verificări, nu este sigur modul în care s-a procedat, el sau ea trebuie să caute sfaturi corespunzătoare.

Articolul 25 – Responsabilitatea superiorilor ierarhici

1. Funcționarul public însărcinat cu controlul sau conducerea altor funcționari publici trebuie să facă aceasta conform politicilor sau obiectivelor autorității publice de care el sau ea depind. El sau ea vor trebui să răspundă de actele și omisiunile personalului sau care sunt contrare acestor politici și obiective, dacă el sau ea nu au luat măsurile pe care promptitudinea normală le pretinde de la o persoană în poziția sa pentru a împiedeca astfel de acte sau omisiuni.
2. Funcționarul public însărcinat cu controlul sau conducerea altor funcționari publici trebuie să ia măsurile necesare pentru a împiedeca personalul său de a se angaja în acte de corupție care au legătura cu serviciul lor. Aceste măsuri pot fi: atragerea atenției și alicarea legii și reglementărilor, asigurarea unei instruiți adecvate contra corupției, să fie atenți la dificultățile financiare sau altele pe care le poate întâmpina personalul sau și să dea prin comportamentul său personal, un exemplu de integritate.

Articolul 26. Încetarea funcțiilor publice.

1. Funcționarul public nu are voie să profite în mod abuziv de funcția să publică pentru a obține o posibilitate de angajare în afara funcției publice
2. Funcționarul public nu trebuie permită ca perspectiva unei alte angajări să-i creeze un conflict de interese real, potențial sau susceptibil de a apărea ca atare. El sau ea trebuie să semnaleze imediat superiorului său ierarhic orice ofertă de angajare concretă susceptibilă de a crea un astfel de conflict.
3. Conform cu legea, în timpul unei perioade corespunzătoare, fostul funcționar public nu trebuie cu atât mai mult să acționeze în favoarea nici-unei persoane sau entități, oricare ar fi aceasta, într-o problemă pentru care el sau ea au intervenit în numele funcției publice sau pe care a consiliat-o și care ar putea să procure un anumit avantaj pentru această persoană sau entitate.
4. Fostul funcționar public nu trebuie să utilizeze sau să divulge informații confidențiale obținute de el sau ea în calitate de funcționar public, cu excepția cazului în care a fost autorizat(ă) să facă aceasta conform cu legea.
5. Funcționarul public trebuie să se conformeze tuturor regulilor stabilite în conformitate cu legea care i se aplică lui sau ei în ce privește acceptarea unor angajamente atunci când el sau ea încetează funcțiile sale publice.

Articolul 27 – Respectarea Codului și sancțiuni

Funcționarul public nu trebuie să acorde foștilor funcționari publici un tratament preferențial și nici un acces privilegiat în cadrul administrației.

Articolul 28 – Respectarea Codului și sancțiuni

1. Prezentul cod este publicat sub autoritatea ministrului sau șefului funcției publice. Funcționarul public este dator să se comporte conform codului și trebuie, în consecință, să ia cunoștință de dispozițiile și de toate modificările acestuia. Atunci când el sau ea nu sunt siguri în ce privește modul de a proceda, el sau ea trebuie să ceară sfatul unei persoane competente.
2. În condițiile respectării articolului 2, paragraful 2, dispozițiile prezentului cod fac parte din contractul de angajare al funcționarului public. Violarea lor poate duce la sancțiuni disciplinare.
3. Funcționarul public care negociază condițiile de angajare ale altor funcționari publici trebuie să includă în contract o dispoziție precizând că prezentul cod trebuie să fie respectat și că acesta face parte din aceste condiții.
4. Este în sarcina funcționarului public însărcinat cu controlul sau conducerea altor funcționari publici de a veghea ca aceștia din urmă să respecte prezentul cod și să ia sau

sș propună măsuri disciplinare corespunzătoare pentru a sancționa orice violare a acestor dispoziții.

5. Administrația publică va reconsidera la intervale regulate dispozițiile acestui cod.